

keti za ova zapovijedništva, čete i zavode te za osobe, koje im pripadaju i to pod uvjetima, koji opstaje za tu vrstu prometa.

Opozna se, da u privatnom prometu sa posrednim predložom u Srbiji nijesu pripuštenе preporučene pošiljke.

Dobrovoljni prinosi:

Za hrv. škole u Puli:	
Preko N. R. O. darovare po 2 K gr.	
Martin Burić i Šrečko Sgrabić,	
Ukupno K 4.	
Zadnji izraz 316.88	
Sveukupno K 320.88	

Iz Banovine.

Hrvatski sabor. U srijedu, dne 14. t. m., započelo je novo ratno zasjedanje hrvatskog sabora. Predsjednik potpredsjednik dr. Pero Magdić, koji otvara sabor slijedećom izjavom: Visoki sabor! Za koj će se ne navršiti punje dogdine, otkad je buknuo svjetski rat. Ne trebam tek spominjati, koliko se je neprijatelj tokom ovoga rata digao, da uništi snagu i opstanak naše monarhije. Ne trebam spominjati toga, kako je neprijatelj posegnuo za našim hrvatskim morem htijuci nas lišiti najdržavljenejšega bisera. Ta, to je nama svima, dobro znano, kako i to, da su junačka djela naše hrabre vojske na svim bojnim poljanama dokazala, da su svij neprijatelj pokusi uzaludni i da će prolivena krv naših junaka donijeti mir. U velikim ovim vremenskim hrvatski narod jednodušno i nepokolebiti stoji uz Prevlješnjeg, uz prebjeljenoga našega kralja i vladara, kojemu izražavamo i ovom prigodom ponovo osjećaje naše nepokolebitve vjernosti i odanosti. Živio kralj! Slava palinu junicama! Počast i duboka harnost našoj nepredobivoj vojsci i njezinim vođama.

Predsjednikova izjavu popratili zastupnici būrimi poklicima: Živio kralj!

Zatim je predsjednik zatražio i dobio od sabora ovlaštenje, da u ime sabora brzojavom pozvati Njegovo Veličanstveno kralja, prijestolonačnjnika, nadvojvodu Fridriku i nadvojvodu Eugenu.

Iza proglašenja kraljevog reskripta, kojim se otvara sabor, čitaju se razni podnenci. Dr. Preber podnosi prešni predlog, da se dokine isključenje zastupnika dr. I. Franka, dr. Alekseandra Horvata i Zlatku.

Prijedlog zagovarača zastup. Zagorac, dr. Pavelić i last. Mileusnić, dok su protiv predloga dr. Grge Tuškan i zastupnik Vlđer. Iz debate predlaže zastupnik Zagorac polmenično glasovanje. Kod glasanja odobrena je presnosha da 35 protiv 15 glasova. — Sjednica, koja je otvorena u 11 sati i 20 časaka, zaključena je oko po sata poslije podne.

Pokrajinske stvari.

Zadnji redoviti proračun za autonomiju upravu u Istri bio je glasovan od sabora za godinu 1908. Kasnije se je vladalo i upravljalo bez proračuna, kako je htjela i znala talijanska stranka na kormili. Zaključak računa išli obraću izdavao je zemaljski odbor iz svake godine, barem po furo interno, za svoje članove.

Pred slobodnim i takođe takav obraćan za godinu 1913. i neće skoditi za općenito upitu, ako inzisemo nekoliko važnih podataka iz istoga.

Prihvita je pokrajina Istra imala u godini 1913. svega skupa K 2.714.577,63, koju svatu sačinjavaju u glavnom namet i to: na izravne poreze K 843.791,46, na potrošarim K 680.347,83, samostalna pristupa po pivo K 343.437,06, državni prinos od dohotka lichenih poreza K 173.516,98, državni prinos od dohotka poreza na žestoku piću K 71.530,79, ihi prihodi od nameta K 10.181,41, dokle ukupno K 2.122.805,53. Od ostalih prihoda je spomenuti one u rubrici: zdravstvo, gdje je u imu povrćenih bolničkih troškova i prinos u zdravstvene svrhe uniošlo svega K 279.985,31, onda prinos općina k upravni troškovima i dohodak zemaljske imovine sa

K 110.648,54, pak povrćene predujmove kruna 68.510,46, i prihod od škola K 54.849,79.

Ako se dobro promoti pojedine izvore prihoda u odnosu sa brojem pučanstva prama narodnosti i sa stanjem realnog posjeda te sa poznatom oporezivanjem predmeta, to se vidi na prvi mah da barem dvije trećine prihoda pokrajinski dolazi od hrvatskog ili slovenskog naroda, a da samo jednu trećinu davaju Talijani.

Taj razmjjer treba držati na pameti, da se pri ispitivanju pokrajinskih izdataki vidi ogromnu nepravdu, koju su Hrvati i Sloveni morali trpit kroz godine i godine na polju autonomije međusobne uprave.

Izdaci bili su u istom razdoblju realizovani sa ukupnom svotom od K 2.716.742,25, te je uz gospornosni prihod od K 2.714.577,63 manjak za upravu godine 1913. iznasio K 2164,62. Da vidimo malko pojedine izdatake.

Glavni jesu: zemaljska uprava K 213.760,43, škole K 1.059.831,67, poljodjelstvo K 127.424,50, zdravstvo K 729.603,78, pokrajinski dug kruna 231.303,73, predujmovi K 134.583,13.

Kod zemaljske uprave, gdje su svi činovnici i namjesnici Talijani, Hrvati su imali udjeli same sa odštetom, koji su primale njihova dva prijedavnika sa godišnjim K 12.000, — ostalih K 200.000 i više što je isključivo u korist talijanske narodnosti.

Od troškova za škole treba najprije odbiti u korist Talijana stavke za pokrajinski realni gimnaziju u Pazinu i za pokrajinski čenski licej u Puli sa ukupnim K 142.552,92 i u tomu iznos od barem K 150.000, — koje se traže više za talijanske pučke, gradjanske i obrne škole, obzirom na broj djelatnih i umirovljenih učiteljstva, tako da na Hrvate i Slovence pada možda polovica od ostatka, dokle crkva K 380.000 dobiti u korist Talijana ide ukupno oko K 700.000. Kod poljodjelstva stoji stvar isto: od ukupnih izdataki Talijani dobivaju najprije cijeli delatnost gospodarski zemaljski zavod u Poreču sa K 61.485,80 a od ostatka dvije trećine oni sa K 43.958,80 a jednu trećinu Hrvati i Slovenci sa K 21.979,95. I bolnički troškovi (zdravstvo) učinjeni su tako, da možda jedna trećina ide u korist Slovena, dokle dvije trećine sa K 486.402,52 ostaju na korist talijanske strane. Izdatci za pokrajinski dug i predijavni (većinom podnijeti talijanskim općinama) mogu se mirne duše računati isključivo u korist Talijana. Tako vidimo da od glavnih izdatakih koji iznajmu ukupnu svot od K 2.596.507,24 skoro tri četvrtine do laze u talijansku korist sa preko K 1.800.000 dočima na Hrvate i Slovence pada jedna četvrtina sa nih K 700.000. Ostali izdatci sa nješto preko K 120.000 sastavljeni su od tiskovnih troškova, troškova za utjeravanje pokrajinskih nameća i pristojba, za ukončavanje vojničta, za oružničtvom, za podupiranje obrata i trgovine, za znanstvene svrhe, za javne gradnje, što se sve skoro izdava u isključivo korist talijanske strane.

Ačučanstvo istre sastoji se od dvije trećine Hrvata i Slovenaca te od jedne trećine Talijana.

Može li biti dvojbe o tome, da se u buduće mora ispraviti dosadašnja nepravda, a da svaku narodnost bude dobivala od autonomne pokrajinske uprave što ju ide po njenom broju, po njenim potrebama i po doprinasanju u skupne prihode?

Razne Vijesti.

General Puhalo o svojoj vojski. Generalni pukovnik Pavao Puhalo od Brloga je na molbu učiteljstva „N. F. Presse“ ovako opisao stanje svojih četa:

Moje vrsne čete stoje protiv neprijatelja u čvrstim položajima, potpuno spremne, da neprijatelju krvavo odbiju.

Zdravstvo je stanje vojske izvrsno. Opremio je doprinoši ogromni kulturni rad, što su ga četa na čitavom svom prostoru izvršile: iz moćavnih a i blatinjih puteva postale su cesta za automobile, željeznicu posuđiva prešicaju tlo, zamenjene su mjesti pretvorena u ljepe, čista naša selja opskrbljena modernim higijenskim urednjima. Skole, u kojima podčasniči djeluju kao

Rusija sama prva zapleda u jednu od najkrvavijih borbi, naime u onu sa Japanom iz pre, a sad eva u grozan ovaj svjetski rat iz druge mirovne konferencije. Uz sve to su zaključki haški konferencije vijenčki nove dobe u kulturnom razvoju i čovječanstva.

Osimto se tri načela prirodnoga prava, koji nijesu bili uvijek posvema jasna, ni oni svih priznati, izražaju i određuju u modernom međunarodnom pravu. Prvo načelo: rat je neko pravno bojno stanje medju državama. Drugo načelo: da je sam rat izmedju država, a ne izmedju državljana. Treće načelo: rat smije samo ono, za čim ide njegov cilj. A sam ruz u razvoju određuju ideja čovjekoljubivosti, to jest, sveopća težnja, da se rat moguće više ublaži („humanizam“) kako kažu moderni. Naravski da se taj razvoj vrši samo u nepristom boju s militarističkim težnjama država. No ipak se taj razvoj vrši i obje su haške konferencije stvorile već čitav međunarodni zakonik, barem za rat na kopnu, a i više odnokasnog zakona za pomorski rat. Pošto je druga haška konferencija preuzeila i upotpunila zaključke preve konferencije, ogledat ćemo, kako se uvažuju spomenuti načela u zaključcima druge haške konferencije.

Ako je rat neki pravni oblik boja, tad treba praviti da se određe početak neprijateljstva, omeđiti bojno poprište, uređiti položaje prema ostalim nezaraznim državama. Ako je rat samo medju državama, tad treba nastojati oko loga, da rat, što više je moguce, šteti privatnike i privatni imetak. Ako smije rat samo ono, što iziskuje njegov cilj, tad smije biti dozvoljeno u ratu samo ono, što daša našu vojnu moždu. Prema

učitelji, uspješno rade proti zapuštenosti, koja se je ušla prostranju medju mladež.

Iz streljačkih jaraka čeka nas sijaja žetva. Na taj je način hrabra vojska olakšala zadatu potočnovočnu pučanstvu, da ustroje do sigurne pojede.

Neprijatelj je avijaci bacaju na Gorice slike venetske, „Obzor“ javljuje iz Gorice: Početkom mjeseca lipnja naša je artillerija optižljiva. Svak i pjevač naši silni topovi već obišu svoju bojnu pjesmu. Svaku jutro je naša strašnja grmjavina. Razumije se, da Talijani takoder ne sute.

Obijeci su također postali talijanski letci. U jutru više aeroplana kruže nad gradom. Naše obrambene baterije skrije, da ih okruže ogromne pozdravima sve dok se ne izgube iz našeg obzora. Za svakim se aeroplonom veće dugi niz bijelih oblaka.

Jedan se talijanski aeropelan vinu u sile visine nad gradom. Uprava se je nad Goricom okrejeno i pod njim se najednom zapao jato bijelih ptica... bili su to leci. Bog zna, što su htjeli poručiti Goricanima. Možda su htjeli baciti posljednji pozdrav prije odlaska ispred Gorice. Naši vojnici zbijaju sile u ovim talijanskim letcima. Tiskani su u slovenskom jeziku! To je vrlo interesantno. Tako evo Talijani vrlo dobro znaju, da ove krajeve nastava slovenski narod.

Nagodba medju Austrijom i Ugarskom sklopljena. Čije se iz posve pouzdanog izvora, da pogodba medju Austrijom i Ugarskom je sklopljena. Ide se jošte samo za rješenje nekih potankosti. Pogodba je sklopljena na 20. godinu, a na same na 10, kako je to dovele bivalo.

Salandra je sam sebi naručio svoj pad. Neke talijanske i strane novine ističu, da je Salandra već duže vremena radio na tome, da izazove prve sebe izraz nezadovoljstva talijanske komore. Da bi poljapao, govorio je hotimice o nedostacima i manjkaju obrazni troske fronte, čime je končano i poljapao svoj cilj. Nego je Salandra i isticao svoje nezadovoljstvo o bijegu talijanske vojske na tiroškoj fronti, reč bi ipak da se ga je to uistinu bolno dojmilo i da mu povoda, da se sam makne, da gođe drugi nezabave.

Solun — glavni grad Srbije. U Solunu je zabranjeno general Sarrai obavljati nezavisna lista „Tahidromos“ i „Nouveau Siecle“. U isto vrijeme javljaju odanje, da je entita Srbija otvoreno obvećala, da će Solun učiniti glavnim gradom kraljevine Srbije i da će već sada tamno uvesti običaje.

Solun — glavni grad Srbije. U Solunu je zabranjeno general Sarrai obavljati nezavisna lista „Tahidromos“ i „Nouveau Siecle“. U isto vrijeme javljaju odanje, da je entita Srbija otvoreno obvećala, da će Solun učiniti glavnim gradom kraljevine Srbije i da će već sada tamno uvesti običaje.

Koliko će trajati rat. U „Daily News“ saopće Gardiner: Kako iz dobroga vrle doznamenja, izjavio je lord Kitchener nekoliko dana prije svoje smrti, da sada drugačije sudi o trajanju rata, nego li prije. Pryobito je mislio, da će trajati tri godine, ali sada drži, da je to preterano.

Radički generalni strajk u Norveškoj. U Norveškoj strajkuje do 80.000 radnika, a dok isteknučko vrijeme od 14 dana, mogao bi taj broj poskocići i na 120.000 strajkuša. Sve su lučke radnje posveta obustavljene. Podje li strajkušima za rukom da povuku u svoje kolo sve pomorce, ložače i mašiniste, mogao bi ovaj generalni strajk dobiti posveta internacionalno značenja.

Pugnino talijanski general. Pred frontom je pao bersaglierski general Marcel Prestinari.

Posl. br. U 72.-16.-3.

U ime Njegova Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Bužetu po tužbi funkcionara državnoga odjeljinstva kao javnoga tužitelja protiv Katice Dujanić i drugi radi Š. 12. 16.-1. 1896. L. D. Z. iz g. 1897 br. 89 priuštu funkcionara državnog odjeljinstva Bigatto kao javnoga tužitelja optuženika da se nalaze na slobodi, nako glavne rasprave danas provedene, a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

ideje čovječnosti treba dakle da se izluči iz rata sve, što nepotrebitim načinom povećava muke i patnje: zlo postupanje sa neprijateljskim bolesnicima, ranjenicima i zarobljenicima; uporaba oružja, koje potrebe zadaje bori; sredstva, koja čini štetu, bez razlike pribjati ili neprijatelju, vojniku ili privatniku (primjerice otvaranje tunela), Haška konferencija ima doista sleđivih točaka posebne odredbe.

Na prvoj sa haškoj konferencijom ostavili bili još neriješeno pitanje, da li mora da se navije. Ali ne može odmah da se započne. Doskora iza tog izražio je Japan da ne riješi pitanje i u novi od 8. na 9. veljače 1904. bez ratnog navještaja način započeo rat. Druga je haška konferencija odredila, da se mora upozoriti na početku neprijateljstva bilo ujtemenim ratnim navještajem bilo barem u obliku ultimatuma uz uvjetni ratni navedi.

Druga je konferencija ograničila i ratno poteško. U ozemlju se neutralnih država ne smije dirati. Preko tog ozemlja ne smiju da prolaze četničari država. Neutralne države toga nisu u smiju da dozvole. Sve će neutralna država takodje pokusati i silom subzbie, ne može se to smatrati kao neprijateljski čin i kao kasno prevaru.

No neutralne države smije dozvoliti provoz muncije.

Već prva je haška konferencija imala posebne odredbe glede bojevanja (na kopnju); te je odredbe druga konferencija upotpunila.

Rat ne daje prava, da se upotrebljuju kaškavog sredstva. Ponajviše je zabranjeno: a) rabiti oružje ili otvoriti oružje; b) zavrzati ubi-

sut i s d i o :
1.) Katice Dujanić ženu Benjamina, a kćer Vinka Sandalja i Marije Načinović iz Lupoglave, tomu boraveću, a pripadnu u Roču, 26. godina staru, kat. vjere, udatu (sa 1 mld. djetet. mijekom), trgovkinje mijekom, bez imeti, pismenu, ju kažnjeni radi prekršaja o hrani;

2.) Petra Rabak pok. Mata i pok. Dinko rođ. Krulić iz Ročkog polja, tako boraveć, a pripadna u Roču, 56. godina starog, kat. vjere, oženjena (sa 8 djece od 18—31 godina), malo posjednica, trgovca mijekom, jur kažnjeni radi prekršaja o hrani;

3.) Ivana Štrpin pok. Ivana i pok. Marije Matković iz Draguća, tomu boraveć, a pripadna u Buzetu, 52. godine starog, kat. vjere, oženjena (sa 8 djece od 11—26 godina), pismena, malo posjednica, trgovca mijekom, jur kažnjeni radi prekršaja o hrani;

k r i v i m :

a.) opt. ad 1) i 2. sto su dne 6. prošloga mjeseca travnja otpolali u svrhu prodaje iz Lupoglave u Pulu mijekom, koje je bilo ne samo blato nego i u navodnjeni, te tako vratavaju u promet i trgovini, dake prekršaja § 12. 16. 1—1896. L. D. Z. ex 1897 br. 89. te bivaju zato na osnovu § 12 obziru na § 14 netom spomenutog zakona (za opt. ad 2) uporabom § 260. b. k. z.

o s u d j e n i :

optuženje ad 1) i 2) na 100 (sto K) glob pretrive za slučaj neuterijerstvo u 10 (deset) dana zatvara, opt. a) 3) na 80 (osamdeset) K glob pretrive za slučaj neuterijerstvo u 8 (osam) dana zatvara te na uzajmni plate postupučnih troškova i troškova publikacije, te eventualnih troškova ovrhne kazne.

svaki za sebe;

Osim toga, određuje se na osnovu § 21. art. 1. javno proglašenje načozone presude u „Hrvatskom Listu“ u Puli.

B u z e t , dne 4. svibnja 1916.

Viveda v. r. Dr. Volaric v. r.

Br. 2475.

Natječaj.

U smislu zaključka opć. zastupstva od 25. maja 1916. raspisuje se ovime natječaj za mjesto pomoćnog činovnika koj ovog glavarstva uz placu po pogodbi:

Namještaj je za sada privremeno.

Natječajci moraju dokazati izpravama sposobnost za manipulantu službu kod općinskih ili sličnih ureda.

Natječaj je otvoren do konca lipnja ovog godišta.

Glavarstvo općine

BUZET, dne 14. lipnja 1916.

Natelnik : Rašpolit v. r.

Kupujte samo kod onih tvrtka koje oglašuju i preporučuju se u „HRVATSKOM LISTU“

jati; c) ubijati neprijatelja, koji nema više oružja ili ga odbaci te se predaje na milost i nemilost; d) navještiti, da ne će biti nikakova pardona; e) rabiti oružje, koje prouzrokuje nepotrebne bolesti; f) zlorabiti zastave, uniforme ili crveni križ. Ratne su varke dozvoljene. Uhodarstvo je kažnjenje, no za uhođu ne smije da se drži vojnik, koji u vojnici odori upozivaju po neprijateljskom zemljistu.

Godine se je 1868. dogovorio u Petrogradu 17 država, da ne će rabiti oružja, koje prouzrokuje nepotrebne bolesti. No tad još nije bilo svih mornarskih iznašča. Kad je prva haška konferencija objavila zakonu takozvana „dum-dum“ tancka, način po kojoj se u tijelu raspršuju i prouzrokuju velike ranе, nijesu htjele Engleska i Savezne države sjeverne Amerike te zaboraviti potpisati. No ipak je Engleska godine 1907. na to prisala. Na drugoj je haškoj konferenciji ta zakonu primjena. Prva je haška konferencija također zaboravila barični bacanjem iz zrakoplova, no samo za godinu. Druga je haška konferencija nije mogla gledati toga pitanja složiti. Izrekla je napokon, da nije dozvoljeno bacati raspršljiv tvari iz zrakoplova i aeroplana, na to zbrajaju vrijedi samo za doba do konca treće mirovne konferencije; no kraj toga se je pridružio tomu zaključku samo 13 država (među njima nem da Austro-Ugarske ni Njemačke, no za to je Engleska).

No Rusija je upozorila i one države, koje se nijesu pridružile, da ih veže članak 25. IV. konv., koji općenito veli, da nikakvom sredstvima nije dozvoljeno bombardovati neutrervđena mjesta, dakle ni sa bombama iz zraka.

(Nastavljati će se).

Svakovrstne pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.